

Časopis pro pěstování matematiky a fyziky

Zprávy

Časopis pro pěstování matematiky a fyziky, Vol. 73 (1948), No. 4, D58--D60

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/122813>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1948

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Z P R Á V Y

Několik našich vědeckých pracovníků dožilo se v posledních měsících šedesáti a sedmdesáti let. Jak bývá zvykem, měli jsme zvláště u sedmdesátníků připraveny články, v nichž jsme chtěli při této příležitosti vzpomenouti nejen jejich osobního jubilea, ale také jejich vědecké, odborné, pedagogické i spolkové práce. Úsporné hospodaření papírem, který je třeba rezervovat na nejdůležitější publikace, je příčinou zmenšení rozsahu našeho časopisu a proto připomínáme zatím tato jubilea jenom touto stručnou formou:

PhDr. Arnošt Dittrich, bezpl. mř. profesor kosmické fyziky na Karlově universitě, rodem z Dubé v Čechách, se dožil 23. července 1948 sedmdesáti let.

PhDr. Stanislav Hanzlík, ř. profesor meteorologie na Karlově universitě, rodem z Okoře, se dožil 11. května 1948 sedmdesáti let.

Dr. techn. Václav Hruška, ř. profesor aplikované matematiky na Českém vysokém učení technickém v Praze, rodem z Nových Holic, se dožil 14. června 1948 šedesáti let.

Dr. techn. Josef Kounovský, ř. profesor deskriptivní geometrie na Českém vysokém učení technickém v Praze, rodem z Chrástán u Rakovníka, se dožil 25. srpna 1948 sedmdesáti let.

PhDr. Viktor Trkal, ř. profesor theoretické fyziky na Karlově universitě, rodem z Oštřetína u Pardubic, se dožil 14. srpna 1948 šedesáti let.

Přejeme jim všem, aby se v dobrém zdraví a svěžesti mohli těšiti z úspěchů našeho národa na cestě za lepším zítřkem a dále spolupracovati na uskutečnění tohoto cíle.

Redakce.

Mezinárodní styky čs. fyziků. Čs. fyzikové sdružení v naší Jednotě se pokusili hned po revoluci navázati styk se zahraničními vědci, obnoviti vědecké vztahy staré a najítí nové. Navazování vědeckých styků pokračovalo velmi dobře, takže Jednota se mohla odvážiti uspořádání prvního většího vědeckého podniku, totiž Cyklu přednášek o paprscích X, označovaného krátce CPX, již ve dnech 29. listopadu až 2. prosince 1945. Tento sjezd našich röntgenologů byl připravován již během války, proto mohlo býti přikročeno k tak rychlé jeho realizaci, neboť bylo zaručeno, že na sjezdu bude podána zpráva asi o 20 pracích našich odborníků. Mimo to se podařilo získati i několik příspěvků zahraničních vědců z SSSR, Anglie, Francie a Švédska. Osobně se zúčastnili sjezdu dr. *Nora Wooste-*

rová z Cambridge a prof. *E. G. Cox* z Leedsu, francouzské vědce zastupoval prof. *Jacques Bénard*. Práce, které byly na sjezdu předneseny nebo jejichž rukopisy byly aspoň sjezdovému výboru zaslány, vyjdou ve Sborníku CPX. O kongresu bylo referováno nejen v našich, ale i v zahraničních odborných časopisech.

Po tomto prvním úspěšném kroku se podařilo pozvati jednak k poradám o navázání vědeckých styků, jednak k přednáškám v naší Jednotě celou řadu zahraničních vědců. Byl to především prof. *Žigač* z Moskvy, který navštívil Prahu za tím účelem, aby dojednal návštěvy sovětských vědců. V dubnu 1946 navštívil Prahu dr. *W. A. Wooster* a proslovil v rámci přednášek naší Jednoty několik přednášek jednak o piezoelektrických oscilátorech, jednak o methodách užívaných ke studiu struktury látek paprsky X. Některé z těchto přednášek byly publikovány v našich odborných časopisech. Práce s elektronovým mikroskopem ve Fysikálním ústavu university Karlovy byly zahájeny přednáškou švýcarského konstruktéra tohoto mikroskopu Ing. *G. Induniho*, která se konala jako přednáška Jednoty dne 18. října 1946 a měla název „Elektronový mikroskop a jeho použití v praxi“. Stejně tak i ostatní přednášky se konaly buď jako přednášky Jednoty nebo jako přednášky přírodovědecké fakulty pořádané společně s Jednotou. Byly to přednášky prof. *F. Perrina* „O původu slunečního tepla“ dne 6. května 1947, prof. *Ralph W. G. Wyckoffa* „Pokroky elektronové mikroskopie v USA“ dne 1. července 1947 a mimo to pro biologickou společnost „Užití elektronové mikroskopie v biologii“, dne 2. července 1947. V září 1947 podařilo se využití příležitosti sjezdu o kosmických paprscích v Krakově k tomu, že byl ve dnech 13. a 14. října uspořádán malý cyklus přednášek o tomto tematiku zahraničními odborníky, vracejícími se přes Prahu z tohoto kongresu. Byly to přednášky *P. M. S. Blacketta* o „Magnetickém poli rotujících těles“ a o „Fotografiích pronikavých spršek ve Wilsonově komoře“ dne 14. října 1947, prof. *J. Claye* o „Intenzitě a energetickém spektru částic kosmického záření“ dne 13. října 1947, prof. *V. Heitlera* „O původu primární složky kosmického záření“ dne 13. října 1947 a prof. *C. F. Powella* o „Existenci mesonů o různé hmotě“ dne 14. října 1947 a o „Methodě fotografické desky v nukleární fyzice“ dne 15. října 1947. Prof. *R. L. Platzmann* přednášel dne 18. listopadu 1947 „O spektrech negativních iontů“.

Pokud jde o účast na zahraničních kongresech, zúčastnili se prof. *Zd. Horák* a prof. *B. Hostinský* „Congrès de la victoire association française pour l'avancement de science“ v Paříži v říjnu 1945 a „VI. sjezdu mezinárodního aplikované mechaniky“ v Paříži v září 1946. Doc. dr. *Hrdlička* se zúčastnil zasedání „Komise pro optiku u Mezinárodní unie pro fyziku“ ve dnech 14.—26. října 1946 rovněž v Paříži.

Röntgenologického kongresu v Londýně, pořádaného od 8. do 13. července 1946, se účastnili dr. *A. Kochanovská*, dr. *J. Novák*, prof. *V. Petržílka* a dr. *Vl. Vand.* Jednotu zastupoval na tomto kongresu prof. *Petržílka*. Všichni jmenovaní odejeli pak ihned na röntgenologický sjezd

pořádaný v Leedsu 16. až 17. července 1946 a prof. *Petržílka* se zúčastnil ještě Kongresu o základních částicích fyziky a o nízkých teplotách, který se konal od 22. do 27. července v Cambridgei. Téhož roku v září zúčastnil se prof. *Petržílka* „Mezinárodního technického kongresu“ v Paříži a doc. dr. *M. Hampl* „Kongresu pro užitou mechaniku“ rovněž v Paříži. V lednu 1947 se konal v Paříži „Spektroskopický kongres“, na nějž byl delegován prof. *V. Kunzl*. Na kongresu o měřicích methodách a přístrojích ve Stockholmu pořádaném ve dnech 4.—7. června 1947 jsme byli zastoupeni dr. *A. Kochanovskou* a dr. *J. Benešem*, který dlel právě ve Stockholmu.

V červnu 1947 se sešel v Praze přípravný komitét komise pro optiku, která se ustavila u Mezinárodní unie pro fyziku. Účast zahraničních delegátů byla veliká. Anglii zastupovali prof. *Ditchburn*, dr. *Linfoot* a prof. *Wynne*, Belgii prof. *Verhaeghe*, Francii prof. *Fleury* a *Arnulf*, Holandsko prof. *Bakker* a dr. *Miessel*, Itálii dr. *Toraldo di Francia*, Polsko prof. *Loria* a prof. *Weysenhoff*, Švédsko prof. *Ingelstam*. Někteří z účastníků přednesli zprávy o svých pracích.

Nejsilnější účast našich fyziků byla na Kongresu o kosmických paprscích v Krakově, který pořádala ve dnech 6. až 11. října 1947 Mezinárodní fyzikální unie. Naši deputaci tvořili dr. *Vl. Janko*, prof. *V. Kunzl*, prof. *V. Petržílka*, prof. *J. Slavík*, prof. *V. Trkal* a prof. *A. Žáček*. K účasti na vzpomínkové slavnosti v 10. výročí Rutherfordova úmrtí, která se konala od 7.—9. listopadu 1947 v Paříži, byl pozván prof. *Jan Bělehrádek* a prof. *V. Petržílka*, který zastupoval Jednotu.

Za účelem získání speciálních znalostí v určitých fyzikálních oborech a zapracování se do nejnovějších problémů moderní fyziky bylo vysláno několik našich mladých vědeckých pracovníků do ciziny k vynikajícím vědeckým odborníkům. Dr. *Zdeněk Matyáš* pracoval po dobu jednoho roku u prof. *N. F. Motta* v Bristolu, dr. *Václav Votruba* pracoval po tutéž dobu u prof. *W. Pauliho* v Curychu. Dr. *Josef Beneš* pracuje ve Forskningsinstitutetu för Fysik u prof. *M. Siegbahna* ve Stockholmu, dr. *E. Filčáková* u pí. *I. Joliotové-Curieové* v Institutu de Radium v Paříži, Ing. *Čestmír Šimáně* u prof. *F. Jolioty* na Collège de France.

Vedle těchto osobních vědeckých styků byla obnovena také čilá výměna publikací se zahraničními fyzikálními korporacemi i jednotlivci.

Shrneme-li, můžeme říci, že se vědecký styk našich fyziků sdružených v Jednotě se zahraničními vědeckými pracovníky úspěšně rozvíjí a všichni si přejeme, aby dále rostl.

V. P.